

**BU
DEFTERİ
KİMSE
OKUMASIN**

Jessica
Scott Kerrin

**BU
DEFTERİ
KİMSE
OKUMASIN**

Jessica Scott Kerrin

BU DEFTERİ KİMSE OKUMASIN

© 2021, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2017, Jessica Scott Kerrin
kapak resmi © 2017, Christiane Engel

İlk baskı 2017 yılında Toronto, Kanada'da *The Things Owen Wrote* adı ile
Groundwood Books Limited tarafından gerçekleştirilmiştir.
www.groundwoodbooks.com

Bu kitabın telif hakları AnatoliaLit Telif Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Jessica Scott Kerrin
TÜRKÇELEŞTİREN: Mert Doğruer
EDİTÖR: Yağmur Yavaş Aydın
DÜZELTİ: Ümit Mutlu
SON OKUMA: Barış İnce
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Ocak 2023 (2000 adet)

ISBN: 978-605-285-754-0
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin
önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde
tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt
ya da diğer yollarla iletilemez.

**BU
DEFTERİ
KİMSE
OKUMASIN**

Jessica Scott Kerrin

Jessica Scott Kerrin

Alberta, Kanada'da doğup büyüdü. Calgary Üniversitesi'nde çift anadal yaparak Siyaset Bilimi ve Psikoloji bölümlerinde lisans eğitimini tamamladı. Ardından Dalhousie Üniversitesi'nde Kamu Yönetimi okudu. Birçok kitabı çocuk edebiyatı listelerine girdi, övgüler aldı ve beşten fazla dile çevrildi. Etrafı tersaneyle, tarihî bir mezarlıkla ve sisle çevrili evinde kitap yazmadığı zamanlarda örgü örmeyi, köpeğiyle oynamayı ve denize açılmayı seviyor.

Tudem Yayın Grubu'ndan çıkan kitapları:

Bu Defteri Kimse Okumasın (roman)

Ring Yolu boyunca benimle birlikte seyahat eden
Peter ile Elliott için.

*Pađ er rúsínan í pylsuendanum.**

* (İzl.) Bu da cabası. [E.N.]

BİR

Owen Sharpe'in evinin ön verandasına bir güveç yemeği daha bırakılmış. Bu seferki, orta kısmına turkuaz balık sürüsü resmi yapılmış bir borcamın içinde. Borcamın üzerine tam oturmayan cam kapak tamamen buhar kaplı. Yemek hâlâ sıcak ve hafiften peynir, soğan, sığır eti kokuyor.

Owen sineklikli kapının ardına kolayca geçtikten sonra, "Dede!" diye sesleniyor, bir yandan iki eliyle güveci tutarak. Kapı onun arkasından *bam* diye çarparak kapansa da bu rahatsız edici gürültüden dolayı kimse Owen'a bağırıyor. O da evin kuralları gevşediği için kendi kendine gülümsüyor. Sonra da şöyle bağıyor: "Nereden geliyor bunca yemek?"

Sessizlik.

Ama Owen, büyükbabasının evde bir yerde olduğunu biliyor. Büyükbabası Neville Sharpe, Owen'ın annesiyle babası evlilik yıl dönümlerini kutlamaya Las Vegas'a gidince onunla ilgilenmek için eve yerleşmişti.

"Dede!"

Neville sonunda, "Mutfaktayım!" diye sesleniyor.

Owen, hafta boyunca çıkarılıp ortada bırakılan ayakkabı yığınının üstünden geçip mutfağa yöneliyor. Büyükbabası, üzeri karton klasör kutularıyla kaplı masada oturmuş. O kutulardan yerde daha da çok var.

Owen sıcak borcamı ocağın üzerine doğru kaydırırken, “Bunlar ne böyle?” diye soruyor.

Büyükbabası, kutulardan birinin kapağını kaldırıp içine göz atıyor. Başını kaşıyor, bembeyaz saçlarını arka tarafta dik hâlde bırakıyor. Siyah çerçeveli gözlüğü uzun, sivri burnuna ağırlık yapıyor.

Neville elini havada gezdirerek, “Bu, Gunnar’ın ömrü boyunca üzerinde çalıştığı iş,” diyor.

“Gunnar kim?” diye soruyor Owen.

“Arkadaşım. Aslında *merhum* arkadaşım Gunnar demem lazımdır. Sen herhâlde hatırlamıyorsundur. Birkaç sene önce öldü.”

“Kutuları neden sende?”

“Eşi evini satıp oğluna yakın olmak için Edmonton’a taşınmaya karar verdi. Benden de Gunnar’ın ofisine uğrayıp kuzey İzlanda’da sıkça birlikte çalıştığı arşive bağışlanabilecek belgeler var mı diye bakmamı istedi.”

“Gunnar’ın işini bu kadar özel kılan ne ki?”

“İzlandaca şiir ve öyküleri İngilizceye çevirirdi,” diye açıklıyor Neville. “Hatta eserleri İzlanda devleti tarafından bile beğenilmişti. Ona madalya da vermişlerdi, bu kutulardan birinde duruyordur kesin.”

“Aa, ben de bir tane İzlandalı şair biliyorum. Alberta’daki bir arazide kendisine ev yapmış,” diye hatırlıyor Owen. “Adı Stephansson’muş.”

“Stephan G. Stephansson. Nereden biliyorsun sen onu?”

“Geçen seneki yedinci sınıf gezimden. Tarihi evini ziyaret etmiştik.”

“Doğru ya. Stephansson Evi. Markerville tarafında. Yıllardır gitmedim oraya.”

“Birkaç fotoğraf çekmişim. Bakmak ister misin?”

“Tabii,” diyor Neville ve arkasına yaslanıyor.

Owen’a son doğum gününde fotoğraf makinesi hediye etmişti. Owen da o zamandan beri hemen her şeyin fotoğrafını çekiyor.

Sırt çantasını yere bırakan Owen, makineyi almak için çantanın içini karıştırıyor. Sonra aradığını bulana kadar fotoğrafların arasında geziniyor. Büyükbabasıysa ekranı görebilmek için sokuluyor.

Owen sonunda Stephansson’un küçük pembe evini buluyor; dış cephesindeki yeşil kenar süslemeleriyle çok hoş bir ev. Owen fotoğrafı çapraz bir açıdan çekmiş, fotoğrafçıların bir şeyi olduğundan daha çarpıcı göstermek için kullandıkları basit bir numaradır bu.

“Hatırladım şimdi,” diyor Neville.

Owen’ın fotoğraf makinesine bakmaya devam ediyor. Şimdi de evin içinin fotoğrafları: mutfaktaki odunlu ocak, üzerine porselen tabak çanaklar yerleştirilmiş yemek masası, yayık, duvar piyanosu, çikrik. Owen bunları geçip Stephansson’un çalışma odasına, şairin el yapımı masasında şiir yazdığı yere geliyor. Burada ayrıca İzlandaca kitaplarla dolu bir dolap, bir de üzerine uzanıp düşünmelik, at kılıyla doldurulmuş kanepeler var.

Owen gezi fotoğrafları arasında sabit bir hızla ilerlemeye devam ediyor, ta ki bir yarasa fotoğrafına gelene dek.

Fotoğraftaki yarasanın minik vücudu, Stephansson'un yemek odasının çiçek desenli duvar kâğıdıyla kaplı köşesine, alçı tavanın yakınlarına sıkışmış.

Neville iyice sokulup, “Yarasa mı o?” diye soruyor.

“Çok iyi, değil mi?” diyor Owen. “Rehber, tavan arasının yarasa dolu olduğunu söylemişti. Belki yüzlerce varmış. Her gece böcek avlamak için kocaman bir bulut gibi uçup giderlermiş, sonra sabah dönerlermiş. Bu da herhâlde tavan arasının yanlış yerinden çıkıp evde mahsur kalmış.”

“Yarasaların kafalarının böyle karışacağı aklıma gelmezdi.”

“Aa, tabii,” diyor Owen. “Rehber, evin içinden ne zaman bir ışık huzmesi yarasaların tünediği yere vursa bunun olabileceğini söylemişti. Yarasalar ışığın dışarıya giden yolu işaretlediğini zannediyormuş.”

“Peki n'oldu bu yarasaya?” diye soruyor Neville.

Owen omuz silkiyor.

“Belki rehber, yarasa evinin yolunu bulabilsin diye bütün ışıkları kapatmış ve sonra gün batımında kapıyı açmıştır,” diye fikir yürütüyor Neville.

“Olabilir,” diyor Owen.

Büyükbabasının bu şaşkın yarasaı neden bu kadar önemsemediğini pek anlayamıyor açıkçası.

Neville gözlüğünü çıkarıp cebindeki bir bezle sildikten sonra tekrar takıyor.

“Şu tarihi alanın başka fotoğraflarına bakalım, hadi,” diyor.

Owen fotoğrafların arasında biraz daha geziniyor, yalnız artık her birinde bu yarasa var. Sadece o var hatta.

Yarasa.

Yarasa.

Yarasa.

Yarasayla selfi.

Sonra en yakın arkadaşı Kevin'ın fotoğrafları; yarasanın yanında poz vermiş.

Neville fotoğraflara bakmaya devam ederken, “Anlaşılan, yarasa'yı gördükten sonra dikkatiniz dağılmış,” diyor duygusuz bir sesle.

Owen sırtarak arkasına yaslanıyor. O sırada, kahvaltıdan kalma, üst üste yığılmış kirli tabakları ve tezgâhta birbirleriyle ilgisiz yerlere konulmuş üç boş güveç kabını fark ediyor.

“Hakikaten dede ya, kim gönderiyor bu yemekleri?”

“Red Deer Nehri Okurları Kitap Kulübü'ndeki hanımlar getiriyor,” diyor Neville.

Masadan kalkıp çatal kaşık çekmecesinden bir çatal alıyor. Ocaktaki borcamın buhar kaplı cam kapağını kaldırarak içindeki sıcak yemeği dürtüyor.

“Ha. Pauline pişirmiş bunu,” diyor dalgın dalgın. “Bir sürü mantar var içinde.”

Owen da göz atmak için ayağa kalkıyor.

“Sen mantar sever misin?” diye soruyor. Kendisi nefret eder.

Neville kaşlarını çatarak, “Pek sevmem,” diyor.

“Anlamıyorum ki,” diyor Owen. “Neden yemek yapıyor sana? Bir de neden bu kadar mantar koyuyor?”

“Sevmediğimi unutmuş galiba ama iyi niyetlidir,” diyor Neville. “Hepsi iyi niyetlidir. Pauline. Jóhanna. Marjorie.”

“Red Deer Nehri Okurları Kitap Kulübü'ndeki hanımlar mı yani?” diye tahmin ediyor Owen.

“Evet.”

“Yemek yapabildiğini düşünmüyorlar mı?”

Büyükbabası omuz silkiyor.

“Çünkü ben gördüm yapabildiğini. Çok yemek yaptın. Özellikle de büyükannem öldüğünden beri.”

Ağır bir sessizlik.

Öff. Owen o son kısmı söylememiş olmayı isterdi. Büyükannesi Aileen Sharpe vefat edeli bir yıldan fazla olmuştu ama işte, yine de...

Neville, Owen’a uzun uzun bakıyor; kendisinininkine benzer bir burna ve çilli yüzünde birbirinden ayrık duran gri gözlere sahip bir oğlan.

Owen da ona diyor gözlerini. Ne zaman kendisinden emin olamasa, sol gözü sağdakine kıyasla daha seyrek kırılır. Şimdi de öyle oluyor ve bu hâliyle baykuşlara benziyor.

Büyükbabası, Owen’ın omzuna hafifçe vuruyor, sonra da masaya dönüp başka bir kutuyu karıştırmaya başlıyor.

Tuhaf ânın geçip gitmesinden memnun olan Owen, mutlak penceresinden dışarı bakıyor. Arka bahçedeki kulübenin ve kendi bahçelerini komşu bahçeden ayıran kalın ahşap çitin ardında, devasa mavi göğün altında, düz kırlar sonsuzluğa uzanmakta.

Owen masaya dönüyor, yapacak daha güzel bir işi yok. Bu hafta hiç ödevi olmadı çünkü okul yılı bitmek üzere. Kevin gibi öğrenciler geri kaldıkları konuları sınavlardan önce öğrenebilsin diye bütün derslerde tekrarlar yapıldı. Owen ise dört dörtlük öğrencilerden, yani çok çalışmasa da başarabiliyor.

“Arşivlik bir şey buldun mu?” diye soruyor Owen.

Neville masasındaki belge yığınlarını karıştırırken, “Evet, buldum,” diyor. “Şuna bir göz atsana.”

Karman çorman eşyaların arasından küçük, dar bir defteri çekip çıkarıyor. Defterin benekli mavi kapağının bir kısmı yırtılmış, altındaki karton görünüyor. Gevşek kenar bağları ise sayfaları güç bela bir arada tutuyor. Neville, defteri sanki küçük, yavru bir kuş uzatır gibi uzatıyor torununa.

Büyükbabasının imasını anlayan Owen, defteri dikkatle açıyor. Su lekeli sayfalar zarif, ince uzun harflerle yazılmış el yazılarıyla kaplı.

“Bu, Stephansson’un yolculuk günlüğü. İzlanda’dan Kuzey Amerika’ya göçü sırasında okyanusu geçerken yazmış. Kendi kendine nasıl yeni bir dil öğrendiğini görebiliyorsun,” diye açıklıyor Neville.

Defterde Stephansson’un İzlandacadan İngilizceye çevirdiği sözcükler listelenmiş.

Teknelerle ilgili sözcükler.

Hava durumuyla ilgili sözcükler.

Çiftliklerle ilgili sözcükler.

“Gunnar çeviri işinin bir parçası olarak bulmuştu bu günlüğü. İzlanda’daki arşivin buna sahip olmayı çok ama çok isteyeceğinden eminim.”

Büyükbabası ortalığı biraz daha karıştırıyor ve Owen’in okulda kullandığına benzer, günümüz defterlerinden birini çıkarıp ona uzatıyor. Owen da defteri alıp sayfaları karıştırmaya başlıyor.

“Bu da Gunnar’ın Stephansson’un yol günlüğü hakkında tuttuğu defter. Günlüğe nerede rastladığımı anlatıyor. Bunu da

Stephansson'un günlüğüyle birlikte arşive gönderirim diye düşündüm. İkisi ayrılmaz bir bütün gibi."

Gunnar'ın defteri çoğunlukla İngilizce ama adam kargacık burgacık harflerle yazmış, bu yüzden Owen okumakta zorlanıyor. Üstelik notları ilginç kılan taslaklar veya çizimler de yok. Owen defteri büyükbabasına geri veriyor, büyükbabası da kenara, Stephansson'un günlüğünün yanına koyuyor.

"Stephansson Evi'nin fotoğraflarını çekmekle kalmamıştım. Gezi sırasında notlar da almıştım," diye hatırlıyor Owen, "ve bazı çizimler de yapmıştım."

"Gerçekten mi? Görebilir miyim?" diye soruyor Neville.

Owen yatak odasına gidip masasındaki çekmeceyi açıyor. Gezi notlarını diğer yedinci sınıf defterlerinin arasında buluyor, onları altıncı sınıf defterlerinin üstüne dizmiş, onların altındakiler de ilk defterlerine kadar uzanıyor; kusursuz bir arşiv sistemi.

Mutfağa döndükten sonra masada gezi notlarını açıp ilk sayfayı gözleriyle tarıyor. İlk sırada kostümlü rehberin Stephansson hakkında verdiği bilgiler listesi var: doğum tarihi, İzlanda'dan göç ettiği tarih, çiftlik kurmak için Alberta'ya geldiği tarih. Owen taramaya devam ediyor, sonra büyükbabasına okuyacağı bir kısım seçiyor.

"Şuraya bak. Konu, pembe renk. Stephansson'un soyundan gelen bazı kişiler, evin restorasyonu sırasında kültürel miras çalışanlarının yanlış renk kullandığını düşünmüş ama kültürel mirasçılar evin boya parçaları üzerinde testler yapmışlar ve 1927'de, Stephansson öldüğü zaman da evin renginin pembe olduğunu kanıtlamışlar."

Büyükbabası dinlerken başını sallıyor.

Owen sayfayı çeviriyor ve Stephansson'un ailesi büyüdükçe aşama aşama inşa edilen evinin kat planı hakkında kendi çıkardığı taslağı inceliyor. Büyükbabasının daha iyi görebilmesi için defteri çeviriyor.

Neville gözlüğünü ayarlayıp, "Güzel çizmişsin," diyor.

Owen başka bir parçayı sesli okuyor. "*Stephansson uyuyamazmış. Gündüzleri çiftçilik yapar, gecelerin tamamını da şiirlerini yazmaya ayırmış.*"

"Uykusuzluk hastası. Unutmuşum bunu," diyor Neville. "Ilık sütün faydasını biliyor muydu acaba? Benim her zaman işime yaramıştır."

Süt konusu açılınca, Owen susadığını fark ediyor. Ayağa kalkıp buzdolabına gidiyor. Çikolatalı süte uzanıyor. Kutuyu çalkalıyor ve içinde tam ona yetecek kadar olduğunu keşfediyor.

Büyükbabası Owen'ın ne yaptığını görünce gidip dolaptan bir bardak çıkarıyor. Ama Owen'ın önüne koyduğu şey bir kahve ve kupası.

Owen süt kutusunu tereddütle tutuyor.

"O kahve için dede," diyor.

Owen hangi bardağı kullanacağını biliyor. Büyükbabası neden bilmiyor ki?

Gözlerini baykuşlar gibi kırıştırıyor Owen.

Büyükbabası boğazını temizliyor.

"Biliyorum. Kahveyi *kendim* içeceğim."

Uzun adımlarla tezgâha gidip abartılı hareketlerle ocağın üstündeki demlikten kupaya kahve koyuyor.

Mutfak masasına otururken, "Şimdi, şu notlarını biraz daha dinleyelim bakalım," diyor.

Owen yan tarafına, ocağa doğru bir adım atıyor. Demlięi kaldırıyor. Buz gibi.

“Isıtmamı ister misin?” diye soruyor nazikçe.

“Ben soęuk severim,” diye iddia ediyor Neville ama bir yudum alınca yüzünü buruřturuyor.

Owen omuz silkiyor, sonra da sütü doğrudan kutudan içerek bitiriyor. Ağzını elinin tersiyle silip masaya dönüyor ve gezi notlarının sonraki sayfasını sesli okumaya başlıyor:

“*Stephansson belki de gelmiş geçmiş en büyük Kanadalı şairlerden biriydi.*”

“Gunnar bunu da söylemişti bana,” diyor Neville. “Ama Stephansson’u bilen pek fazla Kanadalı yok çünkü o her şeyi İzlandaca yazmış. Bu yüzden de Gunnar’ın çevirileri çok önemli. Gunnar da kısmen İzlanda kökenliydi ve Stephansson en sevdiği şairlerden biriydi.”

Bir anda sessizleşiyor. Soęuk kahvesinden bir yudum alarak yüzünü yine buruşturuyor ve fincanı masaya koyuyor.

“Acıktım,” diyor. “Bugünlük bu kadar diyelim. Son kutulara da sabah bakarım.”

Ama Owen artık onu dinlemiyor. Defter sayfaları arasında biraz ilerledi, şimdi durdu. Sınıf gezisinden sonraki bütün şiir ödevlerini hatırlıyor, aynı zamanda çalışmalarını neden hiç kimsenin görmesini istemediğini de hatırlıyor, özellikle büyük-babasının görmesini istememişti.

Owen’in yanakları utançla yanıyor.

Büyükbabası ayağa kalkıp soğuk kahvesini dökmek için lava-boya gider gitmez Owen hemen defterini kapatıyor ve Gunnar’ın masanın üstüne yayılmış belgelerinden birkaçının altına itiyor.

BU DEFTERİ KİMSE OKUMASIN

Owen mükemmel bir çocuk; ailesi onunla gurur duyuyor. Gelgelelim bir gün bir hata yapıyor. Kendisinden başka kimsenin fark etmediği bu hata, büyükbabasının yol açtığı karışıklıkla birlikte büyüyor, büyüyor ve Owen'ın omuzlarında yük oluyor. Owen ise çareyi büyükbabasıyla İzlanda'ya gitmekte buluyor. Ancak büyükbabasının unutkanlığı ve tuhaf davranışları, İzlanda'nın vahşi doğası, Owen'ın pişmanlığı, geçmişin gölgeleri derken, basit görünen bu kısa yolculuk hiç de tahmin ettiği gibi gitmiyor.

Bu Defteri Kimse Okumasın, bir dede-torun hikâyesinin ötesinde çocukluğa, büyümeye, yaşlılığa, duygulara, iç hesaplaşmalara, pişmanlıklara dair gizemini son sayfalara dek koruyan, şiir tadında, çok katmanlı bir roman.

Türkçeleştiren: Mert Doğruer

ISBN: 978-605-285-754-0

9 786052 857540

tudem.com

 tudemyayingrubu